

21. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
2024. MÁRCIUS 25.

VASI ÉPÍTÉS

TEER

IVB

VASI

ÉPÍTÉSZETI

BIENNALE

BÁLKVÍZ

Takács András

Első alkalommal vehetett részt közös játékon a bálközönség. A bálkvíz a manapság rendkívül népszerű kocsmakvízek mintájára készült. 2024-ben ezeket a kérdéseket válaszolhatták meg a jelenlévők.

AZ IDEI BÁL KÉPEKBE

Gombás Mónika

A Vas Vármegyei Építész Kamara 2024-ben immáron 41. alkalommal hívta meg a műszaki társadalom, az építészek, a mérnökök, valamint a szakma iránt érdeklődőket a Műszaki Bálba. Régi hagyomány, hogy a rangos eseményen fő műsorszám emeli a hangulatot. Ezúttal Pintér Dömötör előadóművész, a Nemzeti Énekkar énekesének produkcióját láthatta a bálközönség a kőszegi Hotel Írottkö kedvelt helyszínén.

1. FÖLDRAJZ: Kőszegen három kultúra keveredik: a magyar, a német és a horvát. A németek javarészt a kétszáz évig tartó, osztrák fennhatóság alatt települtek be, míg a horvátok még azt megelőzően, a török támadásait követően. Vajon, hogy nevezik Kőszeg városát németül, horvátul, vendül és szlovákul? (német: Güns; horvát: Kiseg; vend: Küseg; szlovák: Kysak)

2. HELYTÖRTÉNET: Budapest legkeskenyebb háza a Várkert rakparton áll. 1896-ban épült, homlokzati szélessége a Várkert rakpart felől 6,2 m, a Döbrentei utca felől 5,5 m. A kérdés: hol áll Kőszeg legkeskenyebb barokk épülete és hány cm a szélessége? (Nézz körül figyelmesen!) (Fő tér 13. – fodrászüzlet, 225 cm)

3. FIZIKA – FÖLDRAJZ – MATEMATIKA: Látható, hogy ez egy nagyon összetett kérdés, egy kis gondolkodás és logika mindenképpen szükséges. Leslie Bricusse zeneszerző és dalszövegíró musicalt írt 1961-ben Állítsátok meg a világot, ki akarok szállni címmel. Biztos nem tudta, hogy nagyon nem tenne jót nekünk, ha hirtelen megállna a Föld forgása. Nem csak, hogy az égbolton mindig ugyanazokat a csillagokat látnánk, de rámenne az egészségünk is. Hirtelen megtanulnánk repülni. A kérdés csak az, hogy hány km/h-val szállnánk el innen Kőszegről? (egy kis segítség: Kőszeg koordinátái: 47°22'55"N és 016°33'08"E és a Föld sugara: 6378,14 km) (Kőszegen 1130 km/h, az Egenylítónél járnának a legrosszabbul 1670 km/h lenne. 47,38 hosszúsági fokon van Kőszeg, ami 27122 km területet (2rPi) jelent. (6378,14 km Föld sugara * cos47,38) Ebből a sebesség: 27122/24=1130 km/h)

4. GASZTRONÓMIA: A Soproni borvidékhez 2000. június 13-tól hivatalosan is hozzátartozik Kőszeg és környéke, így a borvidék két körzetből áll: a soproniból és a kőszegiből. A kőszegi körzet (kb. 300 ha) települései: Cák, Csepreg, Felsőcsatár, Kőszeg, Lukácsháza, Vaskeresztes. Híres a Szőlő Jövésnek Könyve is. Ebben a könyvben 1740 óta minden évben Szent György napján rajzban és szöveges leírásban is rögzítik, hogy milyen az az-évi szőlővessző és rügy. A kőszegi körzetben elsősorban a vörösbor termelés a jellemző, ez többek között az itteni sajátos éghajlatnak köszönhető. Vajon melyik a négy leghíresebb kőszegi borfajta? (A legelterjedtebb fajták a kékfrankos, a lauburger, a zweigelt és a merlot.)

5. HELYTÖRTÉNET: A poncichter (német eredete: Bohnenzüchter) a kőszegi szőlősgazda elnevezése, akik a szőlősorok között babot termesztettek. Két poncichter borozó is van a városban. A kérdés az, hogy hol található (cím) ez a két borozó, és mi van pontosan a borozók bejárata fölé írva? (Poncichter: Várkör 54.: Kőszegi Szőlőtermelők Szövetkezete Borozója Weinstube. Kis Poncichter: Rajnis u. 10.: Poncichter Borozó Weinstube)

6. FILM: Kőszeg városa az egyik legszebb magyar város. Több filmrendezőt is meghívtak a város hangulata. Na, de milyen filmeket forgattak itt? (Magyar filmcímekeket kérünk!) (1971 – Kísértet Lublón (Cserhalmi György, Garas Dezső, Kállai Ferenc), 1979 – A nagyenyedi két fűzfa, 1979 – Tizenhat város tizenhat lánya (Djoko Rosic, Juhász Jácint), 1985 – Hány az óra, Vekker úr? (Óze Lajos közben meghalt, Jordán Tamással újraforgatták), 2015 – Kossuthkifli sorozat (Rudolf Péter rendező, 6. rész). A Szerencsés Dániel nem Kőszegen forgatták.

7. ZENE: Kőszegen – a kultúrájáról is ismert városban – 2003-ban született egy zenekar. A zenekarnak négy nagylemeze jelent meg, és meghódította Magyarországot. Megjelent egy koncert DVD-jük, kiadtak egy könyvet is róluk. Felléptek Spanyolországban a Santiago Bernabéu stadionban (Real Madrid) is. Többek között a Buena Vista Social Club előzenekara is volt az együttes. Legismertebb daluk klipje a YouTube-on 42.863.579, azaz 42 millió megtekintésnél tart. A zenekar nevére, és legismertebb számuk címeré vagyunk kíváncsiak. (Ocho Macho – Jó nekem)

8. ÉPÍTÉSZET: Az Írottkö Hotel 41 évvel ezelőtt fogadta először a megye műszaki bálozóit. A szálló kisebb megszakításokkal máig helyet ad a rendezvénynek. Az szeretnénk megtudni: ki tervezte a szállót és mikor épült? (Fazakas Péter – 1979.)

9. KAMARA: Kétszáz évvel ezelőtt – január 13-án – született Szombathely híressége, magyar hadmérnök, altábornagy, államtitkár, főrendházi tag, az MTA tagja. Fontos szerepet vállalt a koraszerű építészeti, jeleskedett a talajjavítás és vízrendezés elterjedésében. Számunkra – építész számára – azonban elsősorban azért nevezetes, mert ő alapította a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletet (1867-1944), továbbá elnöke volt haláláig. Az egyesület kamaránk elődjének is tekinthető. Kiről van szó? (Hollán Ernő)

10. HELYTÖRTÉNET: Miért harangoznak minden nap 11 órakor Kőszegen? A városi legenda szerint azért beszélhetünk ma is a szokásostól eltérő 11 órás harangszóról, mert 1532 őszén a város török ostromakor egy megállapodás értelmében a törököknek délig volt idejük a vár elfoglalására. A megtizedelt várvédők cselet eszeltek ki: egy órával korábban kongatták meg a harangokat, hogy minél előbb megszabaduljanak az ellenségtől. Az ostromlók pedig betartották a szavukat: tovább álltak. Azt persze nem tudni, mindez valóban így történt-e? A kérdésünk: hol ünneplik még 11 órakor a delet és miért? (Brno, a svédek ostromakor (1645.), ugyanez a legenda)

11. ZENE: Nagyon egyszerű kérdés: Mi a neve a bálunkon már évek óta fellépő zenekarnak? (Cabo Wabo Party Band)

12. SPORT: Kőszegen született, itt kezdett el a Kőszegi Sport Egylet csapatában focizni, és itt nyugszik az Aranycsapat keménységéről ismert labdarúgója, 37 mérkőzésen játszott középhátvédjeként a magyar válogatottban. Helsinkiben olimpiai bajnok lett, szerepelt az évszázad mérkőzésén a Wembley stadionban, és az 1954-es világbajnokság berni döntőjében is. Sikeres edző is volt, többek között a Bayern München edzőjeként is tevékenykedett, bajnoki címet szerzett a PAOK Szaloniki csapatával. Hogy hívták az ismert focistát, mi volt a beceneve? (Lóránt Gyula – Lóri)

13. IRODALOM: Egy könyv címét és a szerzőjét keressük! A könyv a 20. századi irodalom egyik legjelentősebb alkotása. Az író legfontosabb műve 1959-ben jelent meg. 1923 szeptemberében újoncként hét második növendék a szülői házból kerül egy Kőszegi kollégiumba, a civil életből a katonába, a gyermekorból a felnőtt világba, vagyis a védettségéből az egyéni helytállást követelőbe, a szabadságból az alávetettségbe és kiszolgáltatottságba. Valami lényeges végleg múlttá válik, valami addig ismeretlen és elképzelhetetlen világba kell átlépni, és ez kétségtelenül határhelyzet és korántsem könnyű. Ez az átlépés mássá tesz, mássá tehet. Kétségtelen, hogy a mű nevelődési regény is: nevelődések és deformálódások gazdag példatára, de ugyanakkor szokás parabolisztikus regényként is emlegetni, hiszen az emberi viselkedést is elemzi. A három főszereplő (Both Benedek, Medve Gábor és Szeredy Dani) történetét meséli el, akik különböző megpróbáltatásokon esnek át. Helyzetük rendkívül kiszolgáltatott. Érdekes, hogy az író egyetlen egyszer sem írta le Kőszeg nevét regényében, de a leírásokból egyértelműen felismerhetőek a jellegzetes kőszegi helyszínek. Az író 1923-tól 1926-ig volt ennek az iskolának tanulója és a kollégium lakója, így első kézből szereshette regényéhez az élményeket. Emlékét Kőszegen mellszobor őrzi. (Ottlik Géza: Iskola a határon)

Holtverseny esetén az alábbi kérdés dönt előben megválaszolva: **+ 1. ÉPÍTÉSZET:** Kőszeg műemlékekben rendkívül gazdag város. Vajon a műemlék-jegyzék szerint pontosan hány egyedileg védett építmény található a városban? (195 db)

„SEMMIT SEM BÁNOK, MERT MINDENBŐL TANULTAM”

Mangliár László

Czeiner Gábor után januárban a friss Rauscher Miklós-díjas Portschy Tamással folytattuk a vasi építészekről szóló sorozatunkat. Tamás bevezetesként elmondta, hogy fiatalkori álmai nem mind valósultak meg, de ezt egyáltalán nem bánja, mivel helyette olyan szakmai élményei voltak, amelyek kárpótolták ezért. Ezt jelzi előadásának mottója.

Tamás 1953-ban született Szombathelyen. A származásáról elmesélte, hogy legkorábbi ismert őse Elzászban élt 1494-ben. Ennek egyik leszármazottja 1650 után a Németújvári várba jött harcolni a török ellen a Batthyányak oldalán. Így kerültek nagyszülei a történelmi Magyarországra, a burgenlandi Alsólövöre. Apai nagyapja pincéreként az egész felvidéket bejárta, majd Szombathelyen éttermet nyitott a Hollán Ernő utcai Püspöki sórházban, majd később a vasútállomásnál szállodát vásárolt. Anyai nagyapja Celldömölkön jogász, édesapja Vasszécsényben körállatorvos volt. Portschy Tamás a Nagy Lajos Gimnáziumban érettségizett, majd 1976-ban okleveles építészmérnökként végzett a Budapesti Műszaki Egyetem építészmérnöki karán. Az egyetemi éveit végén barátaival skandináv tanulmányútra indult, mely nagy hatással volt rájuk.

Munkáját a VASÉPNÉL kezdte a Rába-gyár, a mai BPV kivitelezésén. ahol mindjárt a mélyvízbe került. 1980-tól a közigazgatás, a településfejlesztés, a településeken folyó építkezések, a települési arculatformálás, a megyei területfejlesztés különböző szakterületein tevékenykedett. Sárvár város mellett közel húsz falu településrendezési tervét készítette el. Majdnem tíz évig dolgozott Celldömölkön a műszaki osztályon. 1990 és 1994 között Celldömölk Város Önkormányzati Képviselő testületében, a Városfejlesztési és Városellátási Bizottság tagjaként ténykedett. 1990 és 1998 között a Vas Megyei Közgyűlés tagja, a Területfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság titkára, majd elnöke volt. Vas megye képviselőjében 1994 és 1998 között az Alpok-Adria Munkaközösség Területfejlesztési Bizottságában volt bizottsági tag.

A celldömölki önkormányzattól az Agroberhez hívták vezető építész tervezőnek, ahol többek között a tornaterem építési programban vett részt. Később kipróbálta magát Ausztriában is, majd Planex Kft. néven tervező irodát alapított. Itt többek között Lidl áruházak sorának terveit készítette el. Az egyik olyan jól sikerült, hogy a cégen belül típus-terv lett belőle. Ez alapján épült a Zanati úti áruház is. Előadása végén saját – egy négykarú lépcső köré szervezett – szinteltolós lakóházát mutatta be.

Az 1980-as években a Vas Megyei Építésztervezési Szakértői Bizottságnak, 2003-tól Szombathely Megyei Jogú Város Településrendezési és Építészeti Műszaki Tervtanácsának, 2021-től a Vas Megyei Területi Építészeti-műszaki Tervtanács tagja. Az 1990-es évektől hatékonyan részt vesz a Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem szakmai szervezésében, tagja a Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem Tanácsának, 2006-tól pedig a Vas Megyei Tudományos és Ismeretterjesztő Egyesület (TIT) elnökségének. Kamaránk alapító tagja, ahol 2000-tól 2022-ig az elnökség tagjaként tevékenykedett.

Nyugdíjba vonulása óta is aktív: 2017 augusztusától ő Celldömölk város főépítésze, illetve több megyei település főépítési feladatait is ellátja.

Hobbija az utazás és a fotózás. Képei rendszeresen megjelennek a kamarai lapban. Legidősebb fia építész, a Műegyetemen oktat. A középső fiú - a családi hagyományt folytatva - a vendéglátásban dolgozik, a legfiatalabb pedig informatikus, és távközléssel foglalkozik.

BESZÉLGETÉS TÖLGYESI ERNŐNÉ ÉPÍTÉSZMÉRNŐKKEL

Mangliár László

Tölgyesi Ernőné – vagy ahogyan sokan ismerik: Teri – volt az Építész Klub vasi építészekről szóló sorozatának februári vendége. Különös apropóját adta a beszélgetésnek, hogy 2023-ban ő kapta meg a három vasi Prima-díj egyikét, szakmánk presztízsét is emelve.

Bár Teri nem Szombathelyen született, de szinte valamennyi munkája Szombathelyhez, vagy Vas megyéhez köti. Hosszú éveket töltött az Ingtatlankezelő Vállalat tervező csoportjában, ahol a város értékes lakó- és középületeinek megújítását tervezték. A rendszerváltás után lényegében ugyanezt folytatta a Renoterv Kft.-ben, teszi ezt a mai napig.

Szombathely belvárosában sok patinás épület megóvása, felújítása kötődik nevéhez, hozzájárulva ezzel Szombathely arculatának megőrzéséhez. Jelentős munkái között szerepel a Fő tér és a belváros védett és műemlék épületeinek felújítása, köztük a Belsikátor megújítása és a Művészetek Háza kialakítása, a vasútállomás funkcionális és belső téri megújítása mellett eredeti homlokzatának visszaállítása, a Vármegyeháza dísztermének és homlokzatának helyreállítása, a Zrínyi Ilona Általános Iskola tetőtér-beépítése. Nevéhez fűződik az egyházmegye számos műemléki templomának és egyházi intézményének felújítása, köztük a szombathelyi Domonkos-rendi nővérek épületének megújítása, a Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium, a szalézi Diákotthon és Kultúrház homlokzatának felújítása. További egyházmegyei munkái közé tartozik még a Szily utcában a nagytemplom homlokzatfelújítása, az Eölbey-ház, az Idős Papok Otthona, a Bazársor épülete, a Brenner-kollégium átalakítása és felújítása, a Szily János utca 3–5. épületben a Győri Hittudományi Főiskola szombathelyi képzési központjának kialakítása, valamint az Annunciáta Nővérek kórház mögötti székházának megújítása. Körmen-den, a kastélyépületben ő tervezte a színház és a látogatóközpont kialakítását, a gyermekkönyvtár, a keleti és nyugati ór épületek felújít-

tását, a vasútállomás megújítását, továbbá a frissen elkészült körmen-di mozit és közösségi házat, Celldömölkön az általános Iskola és a szakközépiskola felújítását és bővítését, Rába-hídvégen az EDS-irodaház kialakítását, az általános iskola, a malomépület, az önkormányzati épület, az orvosi rendelő és a művelődési ház kialakítását, valamint az új ravatalozót, Vasváron az Ezredesház, a temetőkápolna, és egyéb műemlék épületek felújítását tervezte.

2004-ben – a városfejlesztés területén végzett munkája elismeréseként – Hefele Menyhért-díjban részesült. Hihetetlen munkabírását jelzi, hogy a saját tervezésű munkái mellett több, más épület felújítását is végig követte tervezői művezetőként vagy műszaki ellenőrként.

A korabeli és friss fotókkal illusztrált előadásában sok-sok érdekességet mesélt a hosszú szakmai életút egyes érdekes részleteiről. Ilyen volt például a Fő tér épületeinek teljes felújítása és a romos udvari szárnyak szanálása, amely az 1980-as években zajlott a gyalogos Fő tér kialakításához kapcsolódóan. Ilyen volt a Belsikátor és környezetének rendezése is, amely nem csak az annak északi oldalát alkotó – a Fő tér legkorábbi épületének tartott – kétszintes épület homlokzat-felújítását jelentette, hanem ennek része volt még a Művészetek Háza kialakítása, és egy passzázs – izgalmas, de sajnos meg nem valósult – terve, ami a Belsikátort kötötte volna össze a Széchenyi utcával a valamikori Centrum Áruház udvarán keresztül. Tanulságos volt az a képsorozat, ami a Fő tér 25-ös épület portáljainak alakulását mutatta be az elmúlt harminc évben. Teri külön szeretettel mesélt a romos, ló pályának használt rönöki Szent Imre templom helyreállításáról és a kórházi Annunciáta Nővérek rendházában levő kápolna visszaállításáról. Ehhez egy, az '50-es években – amikor az épületet az ÁVO használta – beépített földémet kellett eltávolítani.

A következő foglalkozás – húsvét miatt – április 11-én lesz: Sosztarits Ottó régész Savaria városfejlődéséről tart előadást. Mindenkit szeretettel várunk!

SAVARIA URBANISZTIKAI NYÁRI EGYETEM

Egri Balázs

Idén immáron az 57. Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem rendezvényén vehetnek részt az érdeklődők. A program minden évben aktuális témát dolgoz fel, 2024-ben az iparterületek születése és újjászületése kerül fókuszba a rangos, szakmai eseménysorozat idején június 18-án, 19-én és 20-án. A részletes program következő lapszámunkban, illetve weboldalunkon olvasható majd.

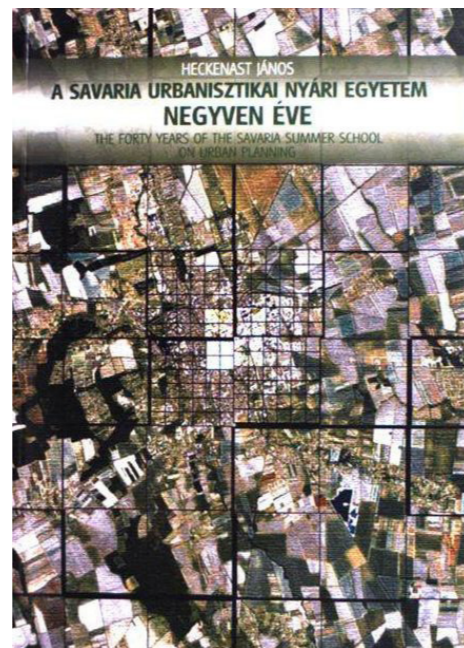
alakításra, megváltozott és letisztult a szervezeti felépítése és munkamegosztása. A Vas Vármegyei Építész Kamara évtizedek óta anyagi és szakmai támogatást biztosító partnerszervezete a rendezvénynek. A nyári egyetem idei témája: „Iparterületek születése és újjászületése”, időpontja június 18-20.

A meghívott előadók listája még formálódik, de a tervezett előadások tematikája már csaknem végleges, két fő csoportban kerülnek bemutatásra az iparterületekhez kapcsolódó aktuális településtervezési, építészeti kérdések: ■ új iparterületek kialakulásának, kialakításának kérdései; új feladatok és új megoldások az ipari építészetben; iparterületek kijelölésével kapcsolatos új szempontok és követelmények, ■ felhagyott iparterületek hasznosításának kérdései; rehabilitáció, funkcióváltás, átalakítás; városi szövetbe ékelődött egykori iparterületek sorsa.

Az előadások egyrészt Szombathelyen és környékén megvalósuló beruházásokat mutatnak be, másrészt országos hírű vagy jelentőségű projektekkel is szeretnénk foglalkozni.

„Negyven év alatt mintegy három és félezer hazai és másfél ezer külföldi vendéget fogadott a nyári egyetem Szombathelyen és ismertette meg velük nemcsak városunk, de Nyugat-Dunántúl és Burgenland táji, települési és építészeti értékeit, mindezeket túl pedig hazánknak településfejlesztési és társadalmi problémáit és elért eredményeit is.” – írja Heckenast János a Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem négy évtizedes történetét feldolgozó, 2007-ben megjelent könyvében.

Mátisné Grubánovits Andrea

A Vasi Építészeti Biennálét 2004 óta, hagyományosan két évente megrendezi a Vas Vármegyei Építész Kamara. A szakmai kiállításon a vármegyében tevékenykedő építészek, belsőépítészek, kertépítész munkái láthatóak. Az idei biennáléra április 19-ig lehet pályázni.

A BIENNÁLÉ CÉLJA

A vasi építészek ismertségének és elismertségének közéleti javítása.

A LEBONYOLÍTÁS MÓDJA

Nyilvános pályázat, melyre minden Vas Vármegyei Építész kamarai tag legfeljebb 3, névvel ellátott anyagot nyújthat be. A biennálén csak megvalósult művekkel lehet részt venni. A korábbi biennálékon kiállításra került művel pályázni nem lehet. A pályázaton részt vevők a pályázati anyag beadásával jelen pályázati feltételeket elfogadják.

A pályázatra benyújtott anyagokból egy előre kijelölt szakmai bíráló bizottság választja ki a Vasi Építészeti Biennálén szereplő műveket. Az így összeállított anyag az elkövetkező 2 évben több jelentős Vas vármegyei közintézményben bemutatásra kerül.

A kiadványban szereplő művek fotóanyagának elkészítésére a kamara hivatásos fotóst, a kiadvány megszerkesztéséhez grafikust alkalmaz.

A MEGJELENÉS KATEGÓRIÁI

■ Lakóépületek ■ Középületek ■ Ipari épületek ■ Belsőépítészeti alkotások ■ Kertészeti alkotások ■ Városépítészeti tervek ■ Vas vármegyei kötődésű építészek tevékenységének bemutatása (Ezen kategóriában szereplő építész esetében a VÉK tagság nem feltétel!)

A BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG

A bíráló bizottság tagjaira a Vas Vármegyei Építész Kamara Elnöksége és a bizottsági elnökök tesznek javaslatot. A bizottság tagjainak a közbeszerzésről szóló törvényben meghatározott elvek szerint a Vas Vármegyei Építész Kamara pályázó tagjaival szembeni összeférhetetlensége nem állhat fenn.

A KIÁLLÍTÁS TERJEDELME

A kiállítás teljes terjedelme kb. 34 db anyag, mely kategóriánként a zsűri javaslata alapján kerül elosztásra. A kiállítás anyagainak javasolt elosztása:

- Középületek, lakóépületek és ipari épületek: 22 db
- Belsőépítészeti alkotások: 4 db
- Kertészeti alkotások: 3 db
- Városépítészeti tervek: 1 db
- Elhunyt és vasi kötődésű építészek: 4 db

A bíráló bizottság a javasolt darabszámoktól – a beadott anyagok ismeretében – eltérhet.

A PÁLYÁZATOK BENYÚJTÁSÁNAK HATÁRIDEJE

A pályázatokat legkésőbb 2024. április 19-ig kell benyújtani papír alapon a Vas Vármegyei Építész Kamarába (9700 Szombathely, Thököly u. 14.) vagy elektronikus úton az info@vmek.hu elektronikus postacímre (ez utóbbi esetben a pályázóknak figyelembe kell venni a maximális 5 MB-os adatmennyiségi határt). Határidő után beadott pályázati anyag a biennálén nem szerepelhet.

BENYÚJTANDÓ PÁLYÁZATI ANYAG

1. Adatlap:

- munka megnevezése
- címe
- tervező(k) megnevezése
- cég megnevezése (opcionális)
- megnevezése (opcionális)
- kivitelező megnevezése (opcionális)
- tervezés éve, kivitelezés éve

2. Néhány jellemző tervlap és foto

A benyújtott pályázati anyagok az első kiállítás lebonyolítása után a kamara irodájában átvehetők.

(Korábbi biennálék anyagaiból a kamarai honlapon lehet csemegézni: <https://vmek.hu/hu/column/biennale>)

A VAS VÁRMEGYEI MÉRNÖKÖK EMLÉKEZÉSE

- 200 ÉVE SZÜLETETT HOLLÁN ERNŐ

Tóthné Temesi Kinga

Hollán Ernő kiemelkedően gazdag katonai, politikai, műszaki és hadtudományi tevékenységével, életművével előkelő helyet biztosított magának nemzetünk, és a magyar tudomány legjobbjai között, hiszen változatos élete során minden téren kimagasló eredményeket ért el.

Czigler Győző építész, műegyetemi tanár, 1894 és 1900 között a Magyar Mérnök és Építész Egyesület elnöke ekképp fogalmazott Hollán szombathelyi szülőházánál, emléktáblájának avatásán:

„Megmondjam-e, ki volt Hollán Ernő? Aki, mint a város szülötte, annak őslakóitól átöröklötte a valódi római polgári erényeket: a hazaszeretetet, a kötelességtudást, a jellemzilárságot, az erős, törhetetlen akaratot, és a rendíthetetlen bátorságot.

Ezek a nemes tulajdonságok képesítették őt arra, hogy minden téren, ahová a sors, a haza érdeke, a király, vagy a polgártársainak bizalma vagy családja nemesebb érdeke állította, mint vezér működött.

Mi mindannyian ösmerjük életét, áldásos működését, és azt felejteni nem fogjuk; hisz be vannak azok jegyezve aranybetűkkel hazánk történelmének legnevezetesebb lapjain.

De Hollán Ernő emléke még ennél is maradandóbban van bevésve a magyar technikus kar szívébe, mert hiszen ő volt az, ki bennünk az összetartás szellemét, az egymás iránti tiszteletet felkeltette; ő volt az, ki a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletet megalkotta, és ezáltal egyik alapját létesítette a technikus kar céltudatos fejlődésének; ő volt szeretett vezérünk, tanácsadónk, atyai barátunk.”

Hollán Ernő emléke előtti tisztelgés jeléül a Vas Vármegyei Mérnöki Kamara elnöksége a 2024. évet Hollán Ernő emlékévként nyilvánította. Az emlékévkben már több esemény is lezajlott. Január 12-én, Hollán Ernő születésének előnapján szülőházánál ünnepélyes keretek között koszorút helyeztünk el, majd az ünneplők átvonultak a Városházára, ahol egy emlékkonferencia keretén belül Hollán Ernő, mint magyar hadmérnök, altábornagy, államtitkár, főrendiházi tag, valóságos belső titkos tanácsos, az MTA tagja, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet alapítója és első elnöke gazdag életútját ismerhettük meg. Kezdeményezésünkre első percben csatlakozott hozzánk Szombathely Megyei Jogú Városa, Vas Vármegye Önkormányzata, a Vas Vármegyei Építész Kamara, az MTA Vas Vármegyei Tudományos Testület, a Vasi Múzeumbarát Egylet. Felvettük a kapcsolatot a Hollán-családdal, akik nevében a Párizsban élő Hollán László levélben köszöntötte a megemlékezőket. Itt hívom fel tisztelet olvasó figyelmét arra, hogy Hollán László fivérének még április 1-jéig megtekinthető a budapesti Szépművészeti Múzeumban nyílt kiállítása: „Kapuk a Létben – A fa

motívuma Pieter Bruegheltől Hollán Sándorig”. Március 5-én a mérnöki világnap alkalmával a Mérnökök a fenntartható fejlődésért címmel rendezett konferencia ugyancsak a rendezvénytársaság része volt. Az emlékévk legméltóbb kezdeményezése pedig Hollán Ernő első köztéri szobrának felállítására lesz szülővárosában, Szombathelyen. A szobrot Veres Gábor Munkácsy-díjas szobrász készíti. A szobor felállításához a Vas Vármegyei Mérnöki Kamara köszönettel fogadja az erre a célra nyitott elkülönített számlaszámra az adományokat. Az emlékévkben kiadott emlékérem ugyancsak Veres Gábor munkája, amit jeles eseményeinken adunk partnereinknek.

PROF. DR. VÁSÁRHELYI BOLDIZSÁR

MELLSZOBORÁNAK LELEPLEZÉSE

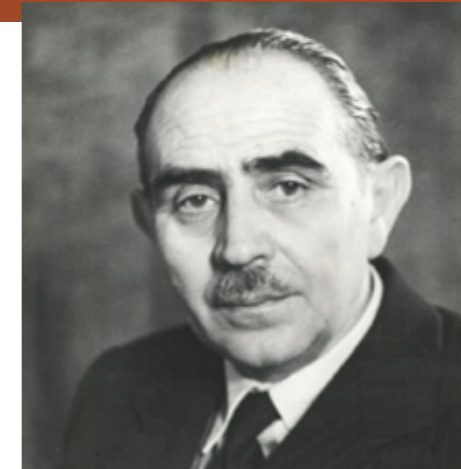
Kovács Jenő / Pintér Gábor

Kovács Jenő, a Vas Megyei Közúti Igazgatóság egykori igazgatója rendszeres Erdély-járó kollégánk 2022 őszén egy emléktábla állítási munkája során szerzett tudomást arról, hogy dr. Vásárhelyi Boldizsár (1899-1963.) 1946-1963 között az út – és vasútépítési tanszék Kosuth-díjas tanszékvezető professzora, 1954. és 1959. között a mérnök kar dékánja Erdélyben, Nagyenyeddel szemben a Maros bal partján, Csombordon született. Édesapja a református egyházközség lelkészeként szolgált a román és gót stílus átmenetében épült csodálatos Árpád-kori templomban, amely a magyar építészeti történet kiemelkedő alkotása.

Kovács Jenő úgy gondolta, hogy a professor szülőfalujában, a templom mellett egy mellszobor felállításával kellene megemlékezni a halála óta eltelt 60. évben, a modern útépítés megalapozójáról, aki 1942-ben írt doktori értekezésében felvázolta azt az autópálya szerkezetet – beleértve a Budapest körüli gyűrűt is – amely az elmúlt fél évszázadban jórészt megvalósult. Útépítéstan tankönyve évtizedeken keresztül a mérnökképzés egyik alapja volt. Kovács Jenő a szoborállítás gondolatával korábbi munkaadójához, a Magyar Közút NZrt.-hez fordult, de az nem tudta egyedül felvállalni a javaslat megvalósítását. Ezt követően kért tanácsot Kálnoki-Kis

A lapszám a MÉK támogatásával valósult meg. ■ TÉR ■ a Vas Vármegyei Építész Kamara lapja ■ Alapította: a Vas Megyei Építész Kamara ■ Alapítás éve: 2004 ■ Megjelenés: kéthavonta 250 példányban ■ Az újságban megjelenő adatok valóságtartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. ■ Főszerkesztő: Gombás Mónika ■ A szerkesztőbizottság elnöke: Pintér Gábor, társelnöke: Tóthné Temesi Kinga ■ A szerkesztőbizottság tagjai: Ábrahám Ferenc, Balogh Péter, Czeiner Gábor, †Gácsi József, Kiss Albert, Szendrői Gábor, Takács András, Vincze Csaba ■ Arculattervezés: Yellow Design ■ Tördelés, nyomdai előkészítés: Dpix Kft. ■ Nyomdai munka: Yeloprint Kft. 9700 Szombathely, Géfin Gyula utca 11-13. ■ Ügyvezető igazgató: Dávid Péter ■ Terjesztés: Vas Vármegyei Építész Kamara ■ Hirdetésfelvétel: Vas Vármegyei Építész Kamara, 9700 Szombathely, Thököly Imre utca 14. tel: +36 94 312 461, mobil: +36 30 3014 149 info@vmmk.hu ■ Kiadja: Vas Vármegyei Építész Kamara ■ Felelős kiadó: Takács András, a Vas Vármegyei Építész Kamara elnöke ■ ISSN: 2064-9215 ■ Címlapon: Vasi Építészeti Biennálé 2022 (Grafika: Logodepo) ■ 2. oldal (Fotó: Ábrahám Ferenc, Mátisné Grubánovits Andrea) ■ 4. oldal (Fotó: Mátisné Grubánovits Andrea) ■ 5. oldal (Fotó: Mangliár László) ■ 9. oldal (Fotó: Mátisné Grubánovits Andrea) ■ 10. oldal (Fotó: Gombás Mónika) ■ 11. oldal (Fotó: Kovács Jenő) ■ Hátsó borító: Virágzik a japán cseresznyefa (Fotó: Pintér Gábor)

helye és tájolása. Hasonló módon került sor az ünnepélyes leleplezés időpontja és programja. Mindeközben 26, a közlekedésfejlesztésben érintett magyar vállalkozás kötött adományozási szerződést a gesztor Közlekedéstudományi Egyesülettel, ez fedezetet biztosított a felmerülő költségekre. Sőt lehetővé tette azt is, hogy 2024-ben a másolat rendelkezésre álljon egy későbbi döntés alapján a BMGE „K” épület körüli parkjának gazdagítására, a professor születésének 125. évfordulóján.

2023. december 17-én Boros László parókiás lelkész szószéki szolgálatával és felesége, Boros Erzsébet kántor által szervezett ünnepi műsorral került sor a szobor leleplezésére. Beszédet mondott Demeter Katalin konzul, Pojjákné Vásárhelyi Judit, a professor lánya, Kovács Jenő kezdeményező, Tóthné Temesi Kinga, a Közlekedéstudományi Egyesület főtítkárhelyettese, Kálnoki-Kis Sándor, a tanítványok, és a még élő munkatársai nevében, továbbá Matei Drambarean, a megyei műemlék hatóság igazgatója. Gudor Botond, a Nagyenyedi Egyházmegye esperese megáldotta a művet.

